

PREUS DE SUSCRIPCIÓ

UN TRIMESTRE

Dins Espanya: una pesseta.
Fora d'Espanya: dues pessetes.

ADMINISTRACIÓ:

St. Pernal, 5, Pral. 2.^a
CIUTAT DE MALLORCA

Administrador: Juan Riuort.

LA AURORA

¿A ON LA VENEN?

A Manacor: Ca-mestre Antoni Fio Ferrer, 5.

A Palma: Taller d'encuadernacions d'En Francesc Ferrer, Sta. Eularia, 25.—Llibreria de N'Ernest Frau, Brossa.

Surt cada di-sapte per donar ventim i altres erbes an es qui s'h' guany

Sa Nota d'ets Estats Units an es Bel'tigerants

Dia 21 arribà sa notícia que ets Estat Units han endressada una Nota a ses Potències en guerra demanant que diguen quines condicions posarien per fer ses paus, perque això de tanta de guerra ja és massa i dona perjudicis sens nombre a tot lo món, fins i tot a ses nacions neutrals, que en surten massa nafrades. Diu aqueixa Nota que ses nacions neutrals no deuen haver de permetre que sa guerra duri tant i tant perque sí, perque a qualque nació li don la real gana.

Aquesta Nota, tan oportuna, tan entenmentada i tan fundada, ets alemanys l'han rebuda prou bé; ara francesos i inglesos no gaire. Es diaris inglesos, sobre tot, n'estàn ben esmusos, i no s'amaguen de dir que amb això ets Estats Units fan sa causa d'Alemania i que Mr. Wilson se tomba massa an ets Imperis Centrals i que tracta de capturar ses Potències aliades de conseguir sa victoria que elles donen per tan segura.—A Italia es diaris se mostren prou reservats sobre aquesta nota i es Govern dins ses Corts ha declarat que, per contestar a ses proposicions de pau que ofereix Alemanya, s'ha de posar d'acort amb ses altres Potències aliades.

Tant sa proposta de pau d'Alemania com aqueixa Nota des President d'ets Estats Units sobre sa pau, an'e qui pòsa més terra a s'escudella és a Inglaterra, per allò que sempre havia dit, des que esclatà sa guerra, que faria i deixaria de fer d'Alemania, que l'havia d' esborrar del mapa.

El novell Reine de Polonia

Ets aliats segueixen negant que tal Reine siga res formal, i hu donen com una farsa d'Alemania; ara es polacs que no estàn baix de s'influencia francesa, russa o inglesa, e'hu donen come una cosa bona, formal i se'n demostren contentíssims.

Aqueis dies són arribats quatre periòdics polacs que s' publiquen an ets Estats Units, que se demostren entusiasmsats amb aquesta restauració que Alemanya i Austria han feta de Polonia.

No creim que ets aliats el se treguen fossint an aqueix novell Reine de Polonia. Se veu que los ne fa moltes de sobres! I ses que los farà, si la cosa segueix com fins aquí!

Una conversa de França, Noruega i altres erbes

Un amic nostre de Noruega que se'n anà de Mallorca dins s'octubre cap a sa seua terra, s'altre dia el topam p' es Moll, que s'hi passetjava, lo qual mos vengué ben de nou. Li demanàrem com era que tornava esser per aquí, i mos digué que se'n era anat a París per desde allà tirar-se dins Noruega, però trobà tancats tots es camins, i que per donar temps an es temps, és tornat a Mallorca. Li demanàrem com estava sa cosa devers París, i mos digué que rí París d'ara no s'assemblava an el País d'abans de sa guerra. Li demanà

si la gent està cansada o no de tanta de guerra, i mos digué que sa gent il·lustrada, sa gent grossa, volen que sa guerra continuu per veure si arribaràn a triuñar; sa gent des camp, sa gent baixa, n'estàn re-de-cansats de guerra i voldria que se fessen ses paus, però aqueis no són ets amos de ses melles ni duen ses corretjades.

En quant a Noruega mos digué que hi ha tantíssima de gent que se són fets riquíssims amb sa banca i amb sa navegació; fins ens digué que ell té una bona partida d'amics, de sa mateixa edat que ell (que deu tenir devers 25 anys) que han guanyats, qui 500.000 francs, qui 600.000, qui 7000.000, des que esclatà sa guerra amb ses coses de sa guerra.

Mos digué igualment aquest amic nostre que a París li digueren que encara Espanya és un des països neutrals a on arriben més poc ets esquitxos de sa guerra, un des països que sufren manco ses conseqüències; de manera que molts d'altres països neutrals voldrien porer plorar amb sos noltros uis.

¡Que el Bon Jesús don coneixement a tots es qui governen ses nacions en guerra, a fi de que aviat d'un vent o d'altre vent se fassen ses paus.

Amèn que's fassen! ¡Abans de tocar hores!

¡Així mos agraden es catalans!

Sa Diputació i s'Ajuntament de Barcelona han formada sa *Biblioteca Nacional de Catalunya*, que, come d'obres modernes, ia és sa més notable d'Espanya, posseint un aplec de manuscrits, notable de tot. Basta dir que n'hi ha qualcún que costà 20000 pessetes, que deu persones, entusiastes de Catalunya, pagaren a raó de 2000 pessetes per cap i regalaren el llibre llavò a dita Biblioteca.

Una de les colleccions notables de llibres és sa que li regalà D. Isidro Bonsoms, que ara capleva per Valldemossa, sa collecció més notable del món d'obres de Cervantes. Allà reuni tates ses edicions fetes de tals obres en castellà i en tates ses altres llengos que se coneixen dins tates ses nacions. I no vos cregueu que li costàs poc aplegar tots aqueix llibres! Persones que hi diuen de prim, consideren que s'hi gastà prop de vuit centes mil pessetes! I tot això hu ha donat el Sr. Bonsoms a sa *Biblioteca Nacional de Catalunya*.

I ara l'Institut d'Estudis Catalans publica sa *Bibliografia Cervantina*, això és una relació de tots aqueix llibres d'en Cervantes, i aquesta relació està escrita en català de ronyó-clos, i formarà dos toms de més de quatre-centes planes cada un.

De manera que sa millor biblioteca cervantina és, no a Madrid, sino a Barcelona; i sa millor *Bibliografia*, sa relació més completa de ses obres d'En Cervantes que hi haurà, és escrita i estampada, no en castellà, sino en català. Per porer conèixer bé En Cervantes i ses seues obres, serà forsat sebre es Català.

Desagravi an es catòlics italians

Ja sabeu es raig d'ofenses incalificables que antaferrà aquell Ministre italià Bissolati a Cremona contra el Papa i es catòlics, setmanes enrera. Aquelles ofenses alsaren un crit de indignació i de reprovació dins Italia i fora d'Italia entre es catòlics, distingint-se es Bisbes espanyols entre es qui protestaren amb més energia, donant sa Eminencia El Sr. Cardenal Arquebisbe de Toledo es cap devant, i seguint-lo ben de prop nostre Rdm. Sr. Bisbe, parlant per boca d'ells es cor de tots ets espanyols no banyarriquerats de masonisme ni de lliberalisme. Es Govern italià va comprendre que En Bissolati havia fet llarc i que havia compromesos tots es seus companys de Ministeri; així és que es President de Ministres s'altres dia s'al·là dins ses Corts i parlà ben clar i llampunt, fent un gran elogi des catòlics italians dient que eren models i mirais de virtuts cíviques i de patriotisme i que honraven i enaltien sa nació.—Considerau ara com deu esser romàs aquell Bissolati, que és un masó d'allò més *enmasonat*. Deu li assisteca allà on és. Amèn!

S'Obreingo Balear

Ja recordareu s'insistencia amb que aqueix paperot mos defia a que li provàssem s'existencia del cel, de l'infern i del purgatori. Noltros tot d'una no en fèrem cas, perque tals blasfèmies no mereixien més que es despreci; però, tornant ell sucar ets ais i avanant-se de que no li havien sabuda demostrar s'existencia d'aquells tres llocs que sa Justicia de Deu ha posats a s'altra vida, per que no se pogués fer gros d'això devant sa gent senzilla, mos resoluérem a fer-li veure lo lluny d'osques que anava, i li demanàrem, per comensar sa nostra demostració, si creia en Deu. An això contestà que no mos ho volia dir, i se tornà glorià de que no li havien sabuda demostrar s'existencia del cel, de l'infern i del purgatori. Aquí resoluérem presentar-li un resum de ses proves d'aqueix dogmes i dels altres que los serveixen de fonament: s'existencia de Deu i s'immortalitat de s'ànima, defiant-lo a que impugnàs aqueixa argumentació nostra. Això fèrem dia 16; i ¿que creis que contesta s'Obreingo dia 24? ¿Creis que prova de desfer cap argument nostre? Res de tot això feu, sino que mos enfloca, quatre bajanades i blasfèmies, dient que li menam molta de por perque li dedicam columnes i columnes de LA AURORA, i que ell lo que volia, que l'acompanyàssem an el cel, an el purgatori i a l'infern, lo qual no hem sabut fer i que sa nostra argumentació és confusa, i bona nit! si t' colgues! Això és tot quan oposa a sa serie d'arguments que li presentàrem que proven s'existencia del cel, de l'infern i del purgatori.

Bo, està, s'Obreingo Balear per sostenir una polèmica formal sobre aqueix dogmes adorabilíssims de sa fe catòlica! Com hi ha de porer discutir si es qui l'escriuen son quatre caps closos, que només són trempats per blasfemar i esbutzar pans? ¿Que saben ells de teologia ni de filosofia? Tant

com s'ase d'ensaftranar, que no ha menjat aspiciat mai.

¿Quina por mos heu de fer, grans biduins, que durant prop de cinc anys heu rebut ventim de noltros casi cada dissapte, i mai heu sabut ni pogut contestar res, en no esser qualque blasfèmia desiara? ¿Quina por vos heu de menar si no sou més que uns ignorants que ni sabeu palada d'història ni de gramàtica i que no saben badar boca, que no enfloquen un doi? Si tantes de vegades vos hem espolsada sa murta, no és estat per s'importancia que vos concediem, que no vos n'hem concedida mai! sino perque ses vostres blasfèmies i arriesses mos donaven motiu per exposar an es nostros lectors ses veritats catòliques, es dogmes de sa nostra fe, ses ensenyances de sa verdadera història, que és per voltros, per sa vostra obstinació i protervia un llibre tancat amb set forraiat i set panys de maleta. Per això hem parlat tantes de vegades de voltros, per fer veure a sa gent senzilla sa vostra ignorancia, sa vostra toixarrudesa, per fer tocar amb ses mans a sa gent senzilla que tots ets escrigadors socialistes no sou més que uns caps-closos i blasfemadors de tot lo més sant i sagrat, uns imbècils en tota s'extensió de sa paraula.

Un altre raig de blasfèmies

E'hu és un altre article des paperot socialista de dissapte passat, i que demostra que es qui l'escriuen, duen el dimoni dins el còs; En Barrufet ja los té enforcats, perque heu de mirar: posen un enfilai de blasfèmies contra el Minyonet Jesús, Deu i Senyor de tot quant hi ha, fet homo dins les puríssimes entranyes de la Verge Maria per darmos exemple de vida i morir per tots noltros, per que no mos haguéssem de condemnar, per dur-mos tots an el cel. Idò sí, aqueix noninguns que escriuen s'Obreingo Balear diuen que es Neixement adorabilíssim del Minyonet Jesús no serví de res an el món ni ha duit an es pobres, an es trebaidors cap profit, cap bé, cap ventatge. Es qui han escrites aqueixes blasfèmies, si el Bon Jesús no arriba a néixer a Betlem i morir an el Calvari, serien sens dupte un esclaus, com e'hu eren ses dues terceres parts d'ets homos quant el Bon Jesús vengué an el món. I això no succeia just entre ses poblacions seuvatges, sino a Grecia i a Roma, an es països més civilisats; i es fillosops, es sabis d'aquells temps ensenyaven que ets esclaus eren d'una nissaga inferior a sa nissaga des lliures, que per dret de neixensa i de naturalesa estaven privats de llibertat i que n'eren indignes. I ¿qui abolí s'esclavitut demunt la terra més que el Minyonet Jesús, neixent a Betlem, morint dalt el Calvari per tots es fiis d'Adam, ensenyant per ell mateix i p'es seus dotze Apòstols i es successors d'aqueix a tots ets homos, a tots es pobles i nacions sa verdadera doctrina sobre Deu, sobre s'homo, això és, ses obligacions i devers que tenim envers del próime es a dir, que tot quant som i terim, mos vé de sa mà de Deu si és bó, i si és dolent mos ve des pecat que cometem tan sovint, que tots som de Deu com obres que som de ses seues maits i és Ell que mos conserva sa vida i la mos decanta quant Ell vol, que tots

per lo mateix som fills adoptius de Deu i germans en Jesucrist, Redentor i Salvador nostre. ¡I aqueis poques coses d'escrigados des paperot socialista juren que es Neixement del Bon Jesús no ha duit cap benefici, profit ni ventatge an el món, an es pobres, an es treballadors! I ¿que els heu de dir a unes males ànimes d'aquesta casta? ¿que les heu de fer a uns aliards així? Lo millor és comanar-los a Déu per que los don es seny que los manca i los toc el cor per obrir ets uis a sa veritat i no blasfemar pus d'aqueixa manera tan desenfreida i desenfrenada.

Tot lo mon s'alegra des Neixement del Bon Jesús; pero l'infern amb tots es dimonis i Satanàs esde devant, fa sa fel i los revé i els alsa en pes sa rabia que els e roega contra Deu. De manera que es propi d'En Barrufet i des seus missatges, que hu són tots ets anti-clericals, tots ets escrigadors socialistes, es propi de tota aqueixa mala gent blasfemar del Minyonet Jesús, de s'Amor Infinita de Deu nostre Senyor que se demostrà a Betlem i an el Calvari com no s'és demostrada en lloc mai del mon.

Si, escrigadoretos de s'Obreiro de Balear! ¡el duis ben estampat es segell, sa marca de sa Bestia de l'Apocalipsis d'munt es vostro front! ¡Malanats! ¡cent vegades, mil vegades malanats! ¡Que el Minyonet Jesús s'apiat de voltros! ¡Amèn!

Fantasies d'ets aliats

S'odi africa que ets aliats demostren an ets alemanys, a tot lo que fassa olor d'alemany, es una cosa feresta de tot i se'n vengen d'una manera sa més seuatge.

Sabem de bona tinta que una Companyia de Vapors mediterrania hagué de mudar es Capità i Oficials d'un des seus vapors que tirava a un port aliats, perque an aquell port, sabent que aqueix Capità i Oficial eren germanòfils, los digueren tot dret que no hi tornassen, si no volien passar dins una presó d'on tendrien ben mal de fer es sortir-ne; i aquell pobre Capità i aquells pobres Oficials perderen es tros de pa que tenien menant aquell vapor.

A un poble de devora Barcelona hi ha un comerciant en gros que tenia un bon negoci a una Potencia aliada. Es Cònsul d'aquella Potencia a Barcelona s'entera de que tal comerciant té una Institutriu alemanya per ensenyar-li ses fies; i se'n va an aquell comerciant i li diu que, si no engega aquella joventut alemanya, no porà comerciar pus amb aquella Potencia.

Una nau alemanya feu ui devora una ciutat marítima de Catalunya; sa tripulació a dures penes se pogué salvar, i trobant-se aquells homos sense remeis ni possibilitat d'anar a Alemanya per amor de sa guerra, s'enginyaren armant una banda de música per gonyar-se la vida sonant. I la s'hi guanyaven; però es Consuls aliats se'n temeren i comensaren a promoure-los dificultats d'un vent i altre, i no tengueren aturats fins que hagueren conseguit que ses Autoritats d'aquella ciutat fessen impossible sa vida de tal banda.

Si haviem de contar totes ses seuvetjades d'ets aliats contra tot lo que tenga res que veure amb Alemanya, contra tots es germanòfils, no acabariem mai. LA AURORA mateixa n'ha hagudes de patir moltes. Basta dir que uns articles nostros sobre sa guerra una Potencia aliada los denuncià an es Govern espanyol, en temps d'En Dato, que se va creure an es cas d'escrrire una carta a certa persona de Mallorca per que cridàs s'atenció an es redactors de LA AURORA sobre es perills que ets articles nostros porien crear a sa neutralitat d'Espanya.

¿S'és vist res més exorbitant i des-gavellat que ses pretensions d'ets aliats? ¡Deu se'n apiadi!

El discurs del Bisbe de Barcelona dins el Senat

Fonc dia 18, i resultà d'una eloqüència diàfana i d'una dialèctica engrunadora, bosant en evidència es dos jocs de petjades que solen fer es Governos quant se tracta de donar a l'Esglesia allò que li pertoca. Era la primera vegada que el Rdm. Dr. Reig parlava dins el Senat i per això comensà amb una respectuosa i escaient salutació a la Cambra. Aplaudí el Govern per lo escrupulós que s'era demostrar en lo voler observar feelment el Concordat i li agrai ses manifestacions que acabava de fer per boca del Comte de Romanones dins el Senat a favor de l'aument de sou dels Rectors que cobren manco de mil pessetes. Recordà an el Govern que l'Estat se comprometé per l'article 36 del Concordat a millorar els sous del Clero tot d'una que la situació econòmica d'Espanya ho permetés; lo que no diu en lloc el Concordat és que l'Estat puga escapsar ni rebaxar els sous del Clero; ara pujar-los, sí. Idò bé, l'Estat fins l'any 1900, per imposar un descompte an el Clero, acudia a la Santa Seu a demanar permis. De l'any 1900 no n'ha demanat pus, ni ha seguit fent an es Clero aquell descompte, que per això resulta contrari a tota llei i a tot dret; i l'Estat vé obligat a tornar an el Clero tots aqueis descomptes que li ha fets i puguen setanta milions de pessetes de l'any 1900 ensà. No, l'Estat no poria fer tal descompte an el Clero; això és imposar una contribució an el Clero, cosa que l'Estat segons la llei no pot fer. L'Estat p'el Conveni-Llei de 1860 se comprometé a «no disminuir ni reduir mai ni per cap concepte la dotació del Clero convinguda amb la Santa Seu. I l'Estat per l'article 43 del Concordat regonegué l'immunitat des bens esglesiàstics, això és, que no los poria gravar amb tributs. I el descompte que fa an el Clero ¿què és més que un tribut? L'Estat, per gravar amb tributs els bens esglesiàstics, ha de conseguir primer autorisació. Recordà aquí el Rdm. Dr. Reig l'infinitat de vegades que els Reis acudiren a la Santa Seu per aquestes coses: En Felip II hi acudí l'any 1561, i el Papa Pio IV li concedí que pogués treure d'aquells bens 420.000 ducats (el ducat eren devers tres pessetes); també acudí el Rei d'Espanya an el Papa Benet XIV, que se demostrà igualment generós amb el Rei; lo mateix feren En Carles IV i En Ferràn VII, i la Santa Seu no romangué mai amb so bras arronsat. I ¿què era la «gracia de l'excusat», les «mitges anyades» ets «espolis i vacants» i «el fondo benefical», més que gracies que els papes havien fetes an els Reis d'Espanya per que des bens esglesiàstics en poguessen treure remeis? ¿Per que idò els Governos d'Espanya de l'any 1900 ensà no se-gueixen tan bon camí? No, s'Estat no poimposar tributs a Ses Ordes Relligioses sensa autorisació de la Santa Seu. Segons el Conveni de 19 de juliol de 1904, l'Estat demanà a la Santa Seu l'autorisació per posar tributs an aquelles Ordes; però aqueix Conveni no tengué envènit ni efectivitat, i per lo mateix l'Estat no pot imposar tals tributs demunt els bens esglesiàstics. ¡Imposar tributs a ses Ordes Relligioses d'avui ¿a on treu cap? ¿Com s'ho han de fer per pagar el tribut? Han d'engegar ses Germanetes dels Pobres mitja dotzena de veiets o veietes per destinar allò que aqueis consumirien a pagar tal tribut? ¿Han de llevar llits de

l'Hospital per pagar el tribut? ¿Han de treure defora una dotzena de nins o nines que ensenyen de franc? Sols així poràn pagar els tributs que los imposin! El servici que deixin de prestar les Ordes Relligioses per pagar tals tributs, l'haurà de fer l'Estat, que és el qui té obligació d'atendre els desgraciats.—Però no deixa d'esser ben curiós que el Govern acudisca a Roma per concordar amb el Papa l'aument de sou dels Rectors. ¿Perque el Govern no acudí an el Papa per poder descontar an el Clero allò que li desconta, i hi vol acudir per pujar-li els sous? No pot fer tal descompte sensa l'autorisació de la Santa Seu, i el fa sense l'autorisació. Pot fer per sí mateix l'aument de dotació dels Rectors, i no la vol augmentar sensa concordar-ho amb Roma. Segons l'article 18 del Conveni-Llei de 1860, el Govern ha d'acceptar les propostes raonables que els Bisbes li fassen per augmentar els sous del Clero. Ara bé, els Bisbes han acudit mil vegades an el Govern proposant-li com indispensable aquell augment, però sempre és estat debades; i estret ara el Govern per les reclamacions dels Bisbes, surt dient que vol tractar-ho amb la Santa Seu. Això fa venir la sospita de que el Govern vol acudir a Roma, no per per cumplir el compromís que contragué segons l'article 36 del Concordat, sino per no cumplir-lo, perque la Santa Seu l'autoris per escapsar altres sous esglesiàstics, i així fer diners per porer afegir an els Rectors que no cobren mil pessetes. Això és la sospita que hi ha, de que el Govern no vol augmentar els sous del Clero així com prometé augmentar-los, segons l'article 36 del Concordat. I si diu el Govern que se troba amb una negociació amb la Santa Seu, entaulada l'any 1904 per augmentar els sous dels Rectors, i que hi ha que seguir tal negociació, an això contestam que també el Govern entaulà una negociació aquell mateix any per conseguir que la Santa Seu l'autorisàs per posar tributs a les Ordes Relligioses; i amb tot i això el Govern, per posar a dites Ordes el tribut, no ha esperat que la Santa Seu li concedís l'autorisació, i ara no vol augmentar els sous dels Rectors, que no hu haja tractat primer amb el Papa. De manera que el Govern, quant li convé, preszindeix del Papa, i quant li convé cumplir un compromís contret, posa l'excusa de que ha d'acudir an el Papa. ¿Quin nom té tal conducta? ¿Que volen dir aqueixes dues tires de petjades?

Però ¿es necessari acudir a Roma per concedir l'Estat aqueix augment de sou an els Rectors? No hu creia així En Cánovas del Castillo, al cel sia, l'any 1861, que era Ministre, i un diputat, el Sr. Orovio, demanava per augmentar els sous del Clero amb motiu d'haver cobrat l'Estat dos mil milions de pessetes amb la commutació dels bens esglesiàstics; i deia que pertocava augmentar aqueis sous perque havien augmentat els de tots els altres que cobren de l'Estat. Doncs En Cánovas no contestà dient que fos precís acudir a Roma per fer tal augment, sino que aqueix l'havien de fer dins un presupost ordinari i no dins un presupost extraordinari, com era aquell que llavò tractaven de fer.

Aquí el Rdm. Dr. Reig fa avinent que els Bisbes, no sols reclamen que els Rectors que tenguén més poc sou, cobrin lo manco mil pessetes, sino que les cobrin també tots els Vicaris i Capellans de Monges. ¿Tal volta no les cobren ja tots els Mestres d'Escola? I ¿qui s'atrevirà a dir que els Vicaris i Capellans de Monges no són de més categoria i de més estudi que no els Mestres d'Escola?

Demana també el Rdm. Sr. Bisbe de Barcelona que el Govern atenga més els Seminaristes, tal com s'hi comprometé en virtut del Concordat, i retreu lo que passa an el Seminari de Barcelona, que el Rdm. Sr. Bisbe Català

devers vint anys enrera, devant la pobresa extrema d'aquell Seminari, acudí an el Papa per explicar-li tot allò que produïxen les Capellanies de la Diòcesi. I per atendre a les necessitats urgents de les Parroquies el Rdm. Dr. Reig na obligats els Rectors que diuen dues misses els diumenges, a aplicar-ne una a intenció seua amb l'almoïna de pesseta que li envien de Roma. De manera que no és tot enviar diners a Roma; de Roma també n'envien cap a Espanya.

Demana igualment el Bisbe de Barcelona que el Govern atenga millor a la construcció i conservació de temples, i que al manco hi destini la mitat de lo que hi destinà un altre Ministre d'Hisenda l'any 1859, això és, sis milions i mig de pessetes. Aquell Ministre n'hi destinà tretze de milions.

Si qualcú diu que l'esglesia demana massa, contestarem que no demana tant com li volia concedir el mateix Mendizabal, l'autor caporal de la desamortisació esglesiàstica, gens conegut com amic de l'Esglesia. Aqueix l'any 1836 ficà es presupost esglesiàstic a cinquanta dos milions i mig de pessetes, i l'any 1836 encara l'aumentà fins a 53 milions i 174.206 pessetes. Es presupost esglesiàstic d'ara no arriba a 42 milions, i encara l'Estat només n'arriba a donar 33 mil contats. Quant feren el Concordat l'Estat al·legà que la situació econòmica d'Espanya no permetia donar per Culte i Clero més que 42 milions; però que en millorar la riquesa pública, aumentaria aquella consignació. Ara bé, l'any 1852, que acabaren de fer el Concordat, el presupost d'ingressos era de 342.773.794 pessetes. I ara ¿quina entrada té l'Estat? Més de mil trecents milions. De l'any 1852 ha aumentat la riquesa pública de mil milions. Per lo mateix pertoca a l'Estat augmentar la consignació de Culte i Clero.

Aquí retreu el Rdm. Sr. Bisbe de Barcelona l'autoritat d'En Montero Rios i de N'Azcarate, favorables a l'aument dels sous del Clero. N'Azcarate dia 18 de novembre de 1907 digué dins el Congrés de Diputats que l'Estat té obligació d'atendre a la sustentació decorosa i an el sosteniment digne del Clero i del Culte, com una atenció pública, fins i tot preszinjint de si el Govern és catòlic o deixa d'esser-ho. En Montero Rios dins es seu projecte de llei de 1er de janer de 1871 posava que es Clero havia d'esser independent de l'Estat fins i tot en la part econòmica, i que l'Estat li havia de proporcionar una situació congrua i suficient, li havia de donar lo necessari per viure amb decència i sensa fretura; i deia que l'Estat tenia obligació de fer això envers ds l'Esglesia Catòlica, perque s'era apoderat dels bens que e la tenia, i que tenia obligació d'indemni-zar-li.

Les Corts

Sembla que dins les Corts qualcú digué que els Bisbes, en lloc de posar Rectors a ses Parroquies vacants, just hi posen Ecònoms, i an aqueis no los donen tota la paga que l'Estat dona pels Rectors, i així demunt cada Ecònom tenen els Bisbes un guany. Això és una solemne mentida. Tots els Bisbes s'afanyen tant com poren a posar Rectors a totes les parroquies vacants; no és per culpa seua si no hi posen Rectors tot d'una, sino per cumplir les lleis establides per la provisió de les Parroquies, lleis posades per l'Esglesia i per l'Estat.

Allò que's desconta an els Ecònoms va a un fondo de Reserva que té un que la llei ficca, i que els Bisbes no en poren dispondre per augmentar els sous dels Rectors, i que per altre part no bastaria per tal cosa, ja que tal fondo puja molt poc, i a moltes de Diòcesis és purament imaginari.

Aquí el Bisbe de Barcelona rebotxa

una llista d'entrades que suposà a l'Església d'Espanya un Diputat, En Moraita es Caporal de sa Masoneria. Segons aqueixa llista, l'Església cobra cada any 311.413.217 pessetes. Lo qual és una solemne mentida, sense cap ni peus. Es aquella mateixa llista que En Jimenez Moya publicà demunt el paperot de Manacor *Justicia* dins el bril de 1910, i que LA AURORA feu veure que era un enfilai de mentides i d'arriesses. El Rdm. Sr. Bisbe de Barcelona rebrotà tal llista per falsa, absurda i desenfreada. Basta dir que, segons aqueixa llista l'Església percep cada any per enterros vint i un milions de pessetes; per misses; 42.705.000 pessetes; per *Tedeums* i bendicions, tres milions de pessetes; per novenes, tridius, mes de maig i rogatives, 45.325.000 pessetes; per patrons, quatre milions; per palaus, cases de canonges i rectories, 25.250.000 de pessetes. —I ja on són tants de milions? Dins el carabassot d'En Moraita i dels altres masonots com ell i en lloc pus. Com prova En Moraita res de tot això que diu? No hu prova de cap manera, ni és capaç de provar-ho.

Les almoines de misses! Ja vérem que a Barcelona en rebien de Roma a pesseta; i diu el Rdm. Dr. Reig que a València i a Toledo en rebien de Nimes a 80 i 85 cèntims! I es masons escampen que això de les misses produeix coranta dos milions set centes mil pessetes cada any dins Espanya! Sembla mentida s'estupidesa i sa carronyeria dels masons!

Segueix el Rdm. Sr Bisbe de Barcelona dient altres coses ben interessants: 1^a. Que l'Estat a poc a poc va escapsant directa o indirectament les entrades que tenia el Clero. Primer el Clero tenia els Llibres Parroquials que produïen prou; però llavò posaren el Registre civil, i ara ja se treuen ben poques partides o certificacions d'aquells llibres, perquè són les del Registre Civil les que tenen forsa. Primer tenien els Rectors els drets d'Enterro; però com després els Cementeris passaren a esser Municipals, aquells drets romangueren reduïts a casi no-res. Tenien també els Rectors els seus drets per dir Funerals amb el còs present, cosa que encara fan a París; l'Estat privà això, i els Rectors perderen tals drets.

Primer ets Ajuntaments solfen consignar an els seus presuposts partides per la Festa del Patrò del poble, per aidar a pagar el Coremer i per altres coses per l'estil; idò bé, l'Estat ha privat de fer res d'això, i fins ha posat dins el Còdic Civil l'article 752 que anul·la tota deixa del testador feta durant la darrera malaltia a favor del confés o dels parents del mateix fins a quart grau o a favor de l'esglesia del confés. I així resulta que no poren fer casi cap deixa d'això, perquè són innumerables els pobles a on no hi ha altre confés que el Rector.

I ¿que en direm del dret que posa l'Estat demunt els llegats piadosos? Es un contra sentit lo que l'Estat fa amb això. L'Estat posa un dret demunt el traspàs de bens per successió hereditaria o testamentaria, i són més grossos quant manco parents són el testador i el qui reb el llegat o deixa. Ara bé, si un deixa els seus bens per obra pia en sufragi de la seua ànima, pertocaria no posar drets de traspàs, perquè reialment no n'hi ha, ja que el testador disposa a favor d'ell mateix de la seua ànima, que és ell mateix. L'Estat emperò considera tals deixes come fetes a un extrany; de manera que per l'Estat l'ànima del testador és un extrany, no és el mateix testador, i posa a tals deixes el dret de traspàs més gros. ¿Pot anar això en cap de les maneres? I resulta que En Villaverde posà aqueix dret just de l'u i mig per cent, i produïa a l'Estat cinc milions cada any. Llavò el pujaren fins an el 14 per cent, i només produeix dos milions. I ara és vengut l'actual Ministre

d'Hisenda a posar aqueix dret an el 20 per 100. ¿Pot anar això ni amb rodes?

Passa després el Rdm. Sr. Bisbe a parlar des grandios temple de la Sagrada Familia de Barcelona, obra immortal del gran arquitecte Gaudí, i en fa un elogi gros de tot, presentant-lo com una meravella, no ja d'Espanya, sino de tot lo món. Sa Junta d'obres d'aqueix temple ha acudit an el Govern demanant que li concedesca allò que se concedí a la Seu de la Almudena de Madrid, allò que moltes vegades ha concedit s'Estat: que hi puguen enterrar morts embalsamats i tancats dins caixes de giny ben estanyades, que no ofereixen cap perill a la salut pública. La Seu de Madrid la fan en bona part des dret que han de pagar les famílies que hi tenen la tomba, molts de mils de pessetes de cada enterrament, que aquelles famílies riquíssimes paguen amb molt bon gust. Lo mateix estàn dispostes a fer moltes famílies de Barcelona, si los concedien fer-se una tomba dins el temple de la Sagrada Familia, que se fa tot d'almoines, i ja hi han gastats devers deu milions de pessetes. Amb aqueix diners porien avensar molt les obres d'aqueix temple meravellós. La Junta de Sanitat de Barcelona ha votat que se concedesca tal cosa an aqueix temple. El Governador de Barcelona i el Rector de l'Universitat de Barcelona troben que s'ha de concedir tal dret an el temple de la Sagrada Familia. Però els radicals (terrouxistes) ho han pres tort, s'hi oposen per tractar-se de favorir les obres d'una esglesia catòlica, i fan tot quant saben per desbaratar-ho.—Espera el Rdm. Sr. Bisbe de Barcelona que el Govern no s'escollirà en tot això la veu i la passió dels inemics de l'Església, sino que s'escollirà la veu de la raó, de la justícia, de la llei, i concedirà lo que ha concedit a la Seu de Madrid i a moltes d'altres entitats, sense minva ni perjudici de negú.

Això vengué a dir el Rdm. Sr. Bisbe de Barcelona en son discurs dia 18 d'aqueix mes deva el Senat, davant les Corts d'Espanya. A gran altura se posà el Sr. Bisbe com orador parlamentari, i creim que està cridat a prestar en tal concepte grossos servicis a la causa de Deu, de la Religió i de l'Església. Que el Bon Jesús li conservi molts d'anys la vida, la salut i el delit per poder *batallar les batalles del Senyor* i conduir-mos a la victòria a que tots els bons feels aspiram. Amèn.

Amor conjugal

Com un bèl... (1)

I

Sa dona no s'aturava mai de dir-li a s'homo:

—i Sabs que t'estim de molt!... Que molt que t'estim!

I com que hagués oblidat es nom de s'homo, per anomenar-lo li deia s'Estimat.

Un dia s'homo es resol de fer-li a sa dona una prova: es va morir. Es va morir de herba; però tan bé feu es paper, que semblava mort de ver.

Sa dona se'n assegurà, després de haver-lo ben paupat. I feu tocar raport a ca sa sogra, que s'Estimat se era mort.

—Està fret com una cadena de pou, —va dir:—ès ben mort i hauré d'afanyar-me a vestir-lo; sino en posar-se enravenat, no li podrà posar sa roba... I ¿quina roba li pos?

Obra sa caixa, es mira sa roba des diumenges, i no li agradà, perquè di-

rien que'l posava massa mudat. Treu sa roba de dur pels camins, per anar an es poble, i va trobar que la poria aprofitar per altra cosa; repara en sa roba de feina, i va pensar que, essent mort no'n faria de feina.

A la fi, va trobar lo que cervava. Tenia dues pelletes de bè, sense adobar, així com les havien arrabacades dels animals, i embolica s'homo tan estimat! ab ses dues pelletes.

Llavò arribà sa mare des difunt, feta una mar de llàgrimes.

—i Fiet meu!... te'n ets anat sense dir a-diós a ta maretal!...

Repara s'estrany amortaiament; i va quedar freda.

Però a la fi, va dir tota estranyada:

—Bonu!... Però com t'han posat?... Mirau quina figura!...

—Estic com un bè...!; no puc estar estar més bé!—respon es mort.

I diuen que sa dona no li va rompre mai més ses oreies. dient-li, com abans:

—i Estimat del meu cor, que molt que te estim!...

Dins s'uró

II

Sa dona li deia sempre, a s'homo:— Te estim tant que me moriria per tu. Si la mort venia per tu li demanaria que me'n endugués a jo.

S'homo de tant de sentir-la amb aquell asgrument, un dia li diu:

—Si jo estigués per morir, ¿te estimaries més morir tu?

—Oh, sí, estimadet meu!

—Idò aquesta nit podràs fer-ho: fenc entès que la mort ha de venir per jo.

—I com ho fare'n, perquè la mort no'n surtí amb la seva?... La haurem de enganar. I no serà bò de fer enganar-la —va dir sa dona.

—Molt bò de fer serà, —respon s'homo.—Tu te ajeus an es llit, i jo me amagaré dins un uró. La mort sempre va an els que estàn dins es llit. ¿Has sentit dir mai que algú hagi mort dins un uró?...

Ve hora de colgar-se, i sa dona se acotxa dins es llit: s'homo, se va arrijar dins s'uró. I com veu la seva, amolla de cap an es llit un escarabat candelero, amb una candeleta encesa a sa banya de dalt es cap. S'escarabat fent una mica de claroreta, ja es partit xano-xano de cap an, es llit tent *nyic-nyèc!* a cada passa.

Sa dona qui veu sa claroreta i sent es *nyic-nyèc!*, va creure que era la mort que hi anava, i li va dir baixet:

—Es dins s'uró! Es dins s'uró!

S'escarabatet sempre s'hi anava acostant; i sa dona veia més forta sa claror i sentia més clar es *nyic-nyèc!*

—Es dins s'uró! ès dins s'uró —deia ella, alçant mes sa veu.

Fins que, no aturant-se s'escarabat d'anar cap a ella i de fer *nyic-nyèc!*, sa dona va dir fort:—Es dins s'uró...!!

I s'homo la va sentir. Agafa s'escarabat, el tira an es pati, i digué a sa dona:—A la fi has dita sa veritat... ja s'escarabat!

Per no voler cualcar a ses anques (1)

III

—Mon pare,—li deia a son pare, es fi de l'Amo de So'n Fe:—com un bon pare que sou, qui estima es seu fi, qui us aprecia molt, m'hauriau de fer donació de s'heretat.

—Jo encara no som tant veí,—responia es Pare...

—No, i Deu vus consedesqui molts d'anys de vida;—deia es fi.—Ja ho veis: sa vida i sa mort Deu la té. Podrieu morir de mort repentina,—i Deu

mus guard!...—Podrieu caure malalt i tot d'una perdre s'eima... I llavò an es vostro fi que n'hi costaria de caminares i papers, i mals de cap, i d'ibres, per posar ses coses en orde...

A la fi, s'hereu va sebre entortorar tant son pare, donant-li a entenent que llavò, feta sa donació, podria viure com un senyor, sense pensar més que'n menjar, beure, passetjar i dormir, que el bon pare hi convení.

Dit i fet: ensellaren es mul millor des lloc, i l'Amo dins sa sella i es fi a ses anques, ja son partits a Ciutadella. I allà, davant es notari i testimoni, l'Amo de So'n Fe feu escriptura de donació a favor de son fi, escriptura que li costà una unsa.

Tornaren an es mul, i s'hereu va esser molt prompte d'agafar-lo, i digué a son pare:

—Jo ara comand, i es meva sa sella: a vos us toca cualcar a ses anques.

Emperò més prompte va esser l'Amo d'entrà an es despaig des notari, i, davant els testimonis, tirà una unsa d'or d'amunt sa taula, i digué:—Me desdic de lo fet.—I desfeta sa donació i esbrellada s'escriptura, digué an es fi:

—Si vols cualcar, haurà d'esser a ses anques.

FRANCESC CAMPS.

Noticies de sa guerra

Arribades dia 20

—Per més que es rumans, ès a dir, ses Autoritats rumanes, manaren fer mal bé es pous de petroli, d'on treuen es petroli en brut, com veren que ets austre-alemanys anaven a fer-se senyors de tot es territori, i feren això per que ets austre alemanys no se'n poguessen aprofitar; a pesar de tot això, resulta que aquells pous casi tots se conserven i amb poca obra que hi fan ets alemanys, queden com abans. Així ès que ets alemanys aviat en poràn treure casi tant de petroli com en treien es rumans abans de sa guerra. Sa població rumana s'adonda de lo més bé a trebar-hi baix de sa direcció d'ets enginyers alemanys.

—Es nombre de presoners que ets austre-alemanys han fets dins Rumania puja a 164.000. Ja hi ha presonerada i mitja.

—A Bukarest la cosa se normalisa i torna tot an es seu lloc. Ets alemanys han tancades i segellades les cases des President de Ministres Bratiano i dels altres ministres i gent grossa fuits de la Capital. La gent està ben contenta de no haver haguts d'experimentar ets horrors de sa guerra.

—Es rumans segueixen reculant i buidant cap a Russia. Si hu fan així gaire temps, no'n romandràn de rumans armats dins Rumania. Quina gloria que ès això per ses Potencies aliades que acabussar aqueixa pobre nació contra Austria!

Arribades dia 21

Dia 14 un submarí afonà dins el Mediterrani es trasatlàntic anglès *Russlay* de 8825 tonellades, carregat de cavalls, que se'n anava cap a Suez i Siria.

—Es territori que Austria ha pres a ses Potencies aliades contra una població de 3.495.476 ànimes.

—Es submarins dins el Mediterrani i dins l'Atlàntic segueixen afonant a balquena naus aliades i neutrals que duguen contrabandol de guerra. Aqueix dies n'han afonats quatre devers el cap de Finisterre.

—La Besarabia ès un territori de Russia d'allà dessà Rumania. Idò bé, es russos s'hi fortifiquen a les totes perquè veuen que aviat e-hi rebràn sa visita d'ets austre-alemanys, quant

(1) Aplegada a Ciutadella. So'n Fe es una possessió des terme de Ciutadella.

(1) Anyell.

haurà ocupada tota Rumania, que serà ben aviat, si la cosa segueix com fins aquí.

—S'exercit rus ha formades companyies de cosacs i enginyers anglesos per calar foc dins Rumania a tot lo que creuen que ets alemanys e-hu han de prendre. Es mateix Govern rumà n'ha protestat.

—Es majors que formen s'Estat Major de Rumania creuen que Lloyd George farà fer ui a Inglaterra, així com n'ha fet fer a Rumania.

—Gràcies a sa Creu Roja de Suecia i Noruega han convengut Alemanya i Rússia de no fer pagar an es presoners que una té de ses altres ses coses que passen entre ses dues nacions amb motiu de sa guerra.

Arribades dia 22

—Ets inglesos diuen que an el Somme de dia 2 de juliol ensà han presos an ets alemanys 150.000 homos, 150 canons feixues, 200 canons de campanya i 1500 ametralladores. Amb tot i això no els han poguts treure de França ni d'un bon tros.

—Rússia ha provat de fer un emprèntit (un manlleu) per continuar sa guerra, i no ha trobada ni d'un bon tros sa cantitat de diners que ha mester, degut a ses derrotes de Rumania.

—S'acorassat francès *Suften* el tirà a fons un submarí dins l'Atlàntic, devers Lisboa. Feia setmanes que no en tenien noves i ara han aclarit que un submarí li feu s'ebred.

—Es diari *New York Times* diu que sa ventatge més grossa que Alemanya i Austria treuran de ses victories i ocupació de Rumania seràn es queviures que hi troben a forollons; i que ses Potències aliades han pagades una partida de tomverses ambaixò de sa guerra, que pareix mentida que n'hagen sabut tan poc.

Arribades dia 23

—Ets alemanys han ubert a Bruselles un Seminari per formar Mestres d'Escola que posseesquen sa llengua flamenca, que és sa de casi tot Bèlgica, perque l'ensenyin dins ses Escoles. Això no demostra gaire que ets alemanys vagen de desfer-se de Bèlgica.

—Pareix que el Rei de Grecia segueix preparant la cosa així com pot per lo que puga venir contra ets aliats. Dins s'exercit no vol cap major que tenga cama ni pel venizelista. Trobam que fa molt bé. Aumenta dins tot Grecia s'indignació contra En Venizelos.

—En vista de que es Govern anglès ha dispost que tots es vapors mercants d'Inglaterra vagen armats, Alemanya ha declarat que es seus submarins tiraran a fons tals vapors, en aglapir-los, sense donar temps de salvar-se ses tripulacions.

El Rei de Grecia ha declarat traïdor a la Patria En Venizelos. Consideram que és una de ses declaracions més veres que mai del mon haja feta cap Rei.

Arribades dia 24

—Han presa ets italians sa ciutat de Trieste? No en tenim notícia. Ses notícies que tenim, són que se troben a Goritzia, poc sa poc llà com fa un any.

—Sa Eminència el Sr. Cardenal Arquebisbe de París ha privada enguany sa *Missa des Gall* a ses esglésies de sa gran ciutat, per tal de poder fer economies. Trobam que està molt ben pensat.

—El Rei de Grecia ha fet avinent a ses Potències aliades que, si En Venizelos no li entrega immediatament ses illes gregues que ha ocupades, s'aturarà de dur ses tropes de Tesalia an el Peloponès.

—De Berlín telegrafia a Chicago (Nort-América) que En Hindenburg,

tot d'una que haja ocupada Rumania, esbrincarà amb totes ses forces dins Rússia per Bessarabia. ¡Fiau-vos-ne d'aqueix véi tan repelent!

—D'Atenes telegrafia a Londres que sa situació de Grecia no és gens satisfactoria p'ets aliats, que de cada dia los miren amb més malui no es grecs, i motiu que tenen.

—Ses Cambres de comerç alemanyes han accedit a admetre deu mil al lots turcs de 12 anys fins en 18, perque aprenguen de comerciants i siguen més útils a Turquia.

Arribades dia 25

Diada de Nadal no n'arribaren de notícies de sa guerra. Valgué més així. Era un dia dolent per arribar notícies de sa guerra; fossen estades de pau, serien estades bones per arribar aqueix dia.

Arribades dia 26

—Alemania no vol dir quines són ses condicions que posa per oferir sa pau, en no esser dins sa conferència que demana an ets aliats per tractar de sa pau.

—Sembla que es llait que Rumania ha fet en sa guerra pugén mil i cent milions de francs. I lo excusadora que n'era Rumania d'aficar-se en tal!

—Es periòdics de París protesten tots contra sa nota de Mr. Wilson sobre sa pau, perque la creuen perjudicial a França.

—Des que comensà sa guerra fins que s'hi posà Rumania, es boti de guerra que Alemanya ha pres an ets aliats, és una cosa que fa por: onze mil canons, més de tres mil ametralladores, cinc milions de projectils i deu mil vehicles de guerra.

—Es Govern federal de Suïssa ha enviada una nota an es Govern de ses nacions en guerra per l'estil de sa de Mr. Wilson, demanant que's fassen ses paus, que és lo que demana tot Suïssa.

—Es submarins mercants que d'Alemanya van a Nort-América, d'avui endavant se'n duràn correspondència an els Estats Units.

—Telegrafia de Ginebra (Suïssa) que és ben possible que ses nacions neutrals celebrin un congrés a Suïssa mateix per tractar de fer ses paus.

Arribades dia 27

—Diuen que el famós Hindenburg, tot d'una que acabarà sa guerra a Rumania per haver-la-se feta seua ets alemanys, vol pegar una mala estreta a Rússia, sense donar-li temps de refer-se des grans desastres que la petxuquen en sa serie de derrotes que acaba de sufrir. ¡Ja tindrà Rússia malos que roegar amb aqueix Hindenburg!

L'Emperador Francesc Josep d'Austria, al cel sia, ha deixats an el Papa cent mil francs per llimosnes a pobres el dia de St. Pere. Molt ben fet.

—Es diaris aliats se demostren molt cremats contra el Rei de Grecia casi tant com e-hi està d'ells el Rei de Grecia. Una cosa va per s'altra.

—Alemania ha contestat a sa Nota de Mr. Wilson sobre sa pau, dient que l'ha rebuda amb simpatia. Alemanya proposa que representants de totes ses nacions en guerra tenguen una conferència a un país neutral per veure si poren trobar un medi de fer ses paus.

—S'impressió general des païssos neutrals sobre sa nota de Mr. Wilson referent a sa pau, és de que ets aliats, vulguen no vulguen, hauràn de allargar es coll, finis finis, a tractar de fer ses paus. Es que el món ja està cansadíssim de tanta de guerra.

MON TORMENT.

(D'Heine)

¡Que m'han fet plorar de molt!
¡Que m'han dat de torment!
unes perque m'avorrien,
altres per voler-me bé!

M'han enmatzinada l'aigua
i el pa que'm dava aliment;
unes perque m'avorrien
altres per voler-me bé.

Però, entre totes plegades,
la que m'ha fet sufrir més
mai del mon m'ha volgut mal,
mai del mon m'ha volgut bé.

MATEU OBRADOR

CONSELL.

Quant veig que t'afanyes tant
i que no dorms ni reposes,
casi'm dones que pensar
si t'has begut la memoria.

¡Que't deus pensar esse etern
en aquest mon, on trodoles?
¡O romandràs per llavor
quant tots serem dins la fossa?

¡Vols un consell d'un amic?
manja i beu, fe bones obres,
està alegre, i ja no diràn:
¡Tot lo demés son violes!

MATEU OBRADOR.

Notícies de Manacor

La gent, està molt queixosa de sa prohibició de poder embarcar merques: aviram, conis, ous i formatge, perque això taia ses cames a molta de gent pobre, que de lo que treien d'aquestes coses, tenien per comprar oli, arròs, i alguns farina i tot, i ara amb so no voler deixar embarcar res de tot això, molts no saben de que han de fer dotblers.

Diuenge prop passat publicaren la *Bulla* amb tota solemnitat. Així s'han de fer ses coses, i sobre tot de s'importància d'aquesta.

Aquest any mos deixa es camps un poc massa aixuts, segons es nostro entendre. Deu vulga que aquest any qui vé mos favorezca un poc més, a fi de que tenguem sa saó necessaria per cuir un bon any, que ja fa massa temps que no n'hem tengut cap de bon de veres.

Sa novena del Naixement i es Centenari de sa Confirmació de l'Orde Dominicana p'el Papa Honorí III a l'Esglesia de St. Vicens Ferrer anaren de primera bona: es sermons tots foren ben afuats, ets Oficis ben vitencs, tots els actes del Centenari solemnissims, i ses Coranta Hores del Nom de Jesús una cosa superior. A lo que concorregué més gent fons a l'inauguració de sa capella provisional de s'Hermita de Santa Lluçia: se pot dir que hi pujà tot Manacor. ¡Bé fan els Parets Dominich de voler restaurar aqueixa hermita!

Es mort a Roma el Rdm. P. Fr. Jacinto M.ª Cormier, que fou General de l'Orde Dominicana. Els Rts. Parets Dominichs d'aquí, dia 21, li feren un solemne funeral

An es nostros amies

Sens dupte vos vendrà de nou això que ara vos anam a dir. LA AURORA suspèn per una temporada sa seua publicació. ¿Per quin motiu? ¿Es que hem perdut es braó que fins ara sempre mos havia sobrat? ¿Es que es suscriptors mos fugen i es periòdic no pot viure?

Res d'això. De braó i de coratge en tenim tant com mai n'hàgem tengut. Des suscriptors tampoc mos ne queixam. Si des mars de l'any 1915 fins an es janer d'enguany n'hi hagué que mos feren flaca perque cregueren que LA AURORA havia perdut es seu caràcter típic, des janer ensà sa cosa se compongué, i molts des qui eren fuits tornaren.

Es fet d'haver pogut LA AURORA tirar envant a pesar de sa pujada feres-ta des paper amb motiu de sa guerra,

que ha feta impossible sa vida de tants de periòdics; es fet de no haver hagut de reduir es tamany des periòdic ni ses sortides; demostra tot això que LA AURORA té vida propia i que poria continuar vent en popa sortint i donant ventim a dreta i esquerra, com fins aquí. Això que deim no és cap excusa ni cap embui; és la pura veritat que negú és capaç de desmentir.

¿Per que, idò, suspèn LA AURORA sa seua publicació? Vos ho direm clar i llampant. Si a Mallorca no hi hagués altre periòdic consagrat a sa defensa de sa religió, LA AURORA no d'ixaria de publicar-se, seguiria a la bretxa com fins aquí. Venturosament LA AURORA no és tota sola de periòdics catòlics a Mallorca, tota vegada que n'hi ha tot un estol, tan valents, entesos i acreditats com *Correo de Mallorca*, *El Seglar Catòlico*, *La Tradición*, *Boletí Dominical de les Parroquies de Mallorca*, *La Veu d'Inca*, *Luz y Vida*, *El Apostolado Seglar*, *El Herald de Cristo*, *Dios y Patria*. De manera que, suspèn LA AURORA sa seua publicació, no queda sense defensa sa Causa de Deu, sa Religió, l'Esglesia. ¿Per que, idò, s'atura de sortir LA AURORA per ara? S'atura de sortir per ara perque es qui l'escriuen, tenen d'anys enrera compromisos contrets davant un gran públic de dur a cap certs estudis a on la Patria està interessada, estudis que no poren perllongar pus, ja que tal volta les hem perllongats massa; i no és cosa tampoc que referent an aqueis compromisos mos puguen dir allò de l'Evangeli: *comensà a edificar-ho i no hu pogué acabar*.

Lany 1910 mos encarragarem de la LA AURORA per donar ventim an aquell paperot anti clerical manacorí d'En Jimenez-Moya, *La Justicia*. Mort aqueix l'any 1911, girarem sa nostra artilleria contra ets altres periòdics anti-clericals mallorquins *El Ideal*, *Es Puput*, *Obrero Balear*, *El Rayo*, *La Voz del Pueblo*. Tots, fora s'*Obrero Balear*, han desapareguts baix des nostros focs, un després s'altre, gracies a Deu. S'*Obrero* si se conserva, és duent una vida ben mortal, com ho ha demostrat mil vegades, publicant es deutes que tenia, que no el deixaven xorar, implorant socós des seus, amenant que se moriria sense remei, si no s'afanyaven a assistir-li; i ara amb sa pujada des paper, ha hagut de tornar petit. S'*Obrero* és mort en representació de viu. En tants d'anys que fa que se publica, uo ha conseguit interessar sa classe treballadora, i fora des socialistes no té absolutament cap importància, no representa absolutament més que sa ignorancia i sa corronyeria socialista. Si la LA AURORA tant de vegades l'ha rebutat, no és estat perque li concedis cap valor, sino perque li donava tema per defensar sa Religió i l'Esglesia, per posar amb evidència s'impiedat.

De manera que està tan al baix sa premsa anti-clerical a Mallorca, gracies a Deu, que no fa necessaria sa publicació d'un periòdic destinat a refutar-la i com aquest era es caràcter de LA AURORA, i com hi ha tot lo altre que hem dit, consideram que poren suspèn sa nostra publicació, amb so ben intès que, sempre que se repetesquen ses circumstancies que mos feren sortir al mig, hi tornarem sortir, si Deu ho vol i som vius, i repartirem ventim i altres erbes a discreció, com ho hem fet desde l'any 1910 ensà, Deu no mos ho tenga en retrèt ni en vanagloria.

I ara, donant a tots els nostros amics, col·laboradors i suscriptors mils de gracies p'el bon costat que mos han fet, favorin-mos per tants de caïres i conceptes, a tots deim: ¡Per amor de Deu sia! ¡A reveure! ¡Amb Deu sia!